

פרשת נְצָבִים — לא בְּשָׁמַיִם

נאמר בפרשה: "לא בְּשָׁמַיִם היא" (ל יב).

מפסוק זה למדו רבותינו שלא מקבלים הכרעה הלכתית מהשמיים על ידי נבואה או רוח הקודש, אלא הכרעת הדין מסורה לחכמי ישראל על פי חכמתם האנושית.

במסכת בבא מציעא (נט:): מסופר על מחלוקת שהייתה בין רבי אליעזר בן הורקנוס לחכמים בדין תגור חרס טמא שנחתך לחוליות: רבי אליעזר טיהר אותו, וחכמים השאירו אותו בטומאתו.

אמר רבי אליעזר: "אם הלכה כמותי – עץ החרוב יוכיח!"

מיד נעקר עץ חרוב שעמד שם וזו ממקומו.

אמרו חכמים: "אין מביאים ראיה מעץ חרוב!"

אמר רבי אליעזר: "אם הלכה כמותי – אמת המים תוכיח!"

מיד התחילו המים שזרמו באמת המים לזרום בכיוון ההפוך מכיוון הזרימה הרגיל שלהם.

אמרו חכמים: "אין מביאים ראיה מאמת המים!"

אמר רבי אליעזר: "אם הלכה כמותי – קירות בית המדרש יוכיחו!"

התחילו קירות בית המדרש ליפול.

גער רבי יהושע בקירות ואמר להם: "מה אתם מתערבים בוויכוח בין החכמים!"

הפסיקו הקירות ליפול.

אמר רבי אליעזר: "אם הלכה כמותי – תבוא הוכחה מהשמיים!"

יצאה בת קול מהשמיים ואמרה: "הלכה כרבי אליעזר!"

עמד רבי יהושע על רגליו, וקרא את הפסוק מפרשתנו "לא בְּשָׁמַיִם היא!", התורה ניתנה לחכמי ישראל,

ובתורה כתוב "אֲחֲרַי רַבִּים לְהִטָּת" (שמות כג ב), כלומר הכרעת בית הדין נקבעת לפי הרוב, ומכיוון שרבי

אליעזר בדעת מיעוט מול החכמים הרבים, אין הלכה כמותו.

מספרת הגמרא שרבי נתן פגש את אליהו הנביא ושאל אותו מה הייתה תגובתו של הקב"ה לפסיקת החכמים

בניגוד לבת קול שנשמעה משמיים.

אמר לו אליהו: "הקב"ה חיך ואמר: נצחוני בני נצחוני!"

בשבת שלפני כל ראש חודש מכריזים מתי יחול ראש חודש ומתפללים "ברכת החודש" לפני תפילת מוסף.

השבת זוהי השבת האחרונה של חודש אלול, ולמרות זאת אין אנו מכריזים ומתפללים על חודש תשרי.

נאמרו כמה טעמים למנהג זה.

הטעם העיקרי הוא מפני שזמנו של ראש השנה ידוע לכל, וכל מטרתה של "ברכת החודש" היא לפרסם מתי ראש חודש (שער הציון סימן תיז סעיף קטן ב).

בספר המנהגים לרבי יצחק אייזיק מטירנא, מגדולי אשכנז לפני שש מאות שנה, כתוב שהטעם הוא כדי לבלבל ולערבב את השטן שלא ידע מתי ראש השנה.

טעם נוסף אמר הבעל שם טוב: על חודש תשרי, החודש הראשון לשנה החדשה, אין צורך להתפלל. הקב"ה בעצמו מברך ומקדש אותו, ומכוח ברכת ה' אנחנו מברכים ומקדשים את שאר חודשי השנה (ר' אהרן יעקב גרינברג, עיטורי תורה).

דבר זה רמוז בפסוק הראשון שקוראים תמיד בשבת שלפני ראש השנה: "אַתֶּם נֹצְצִים הַיּוֹם כְּלָכֶם לְפָנַי ה'" (כט ט). המילה "אַתֶּם" רומזת לדרשת חז"ל על הסמכות שהעניק ה' לבית הדין לקדש חודשים ולקבוע מועדים (ראש השנה כה א, על פי ויקרא כג ב), ו"הַיּוֹם" רומז לראש השנה: "זה היום תחילת מעשיך", "היום הרת עולם" (לקוטי תורה).

ה', מקור כל הקדושות, ברא את האדם בראש השנה, וקידש את בחיר צאצאיו, עם ישראל, ונתן להם את האפשרות לקדש חודשים.

יהי רצון שנהיה כולנו ניצבים ועומדים בדין, ונתברך כולנו בברכת שנה טובה. כתיבה וחתימה טובה.